ligde Z.H.Eerw. met de grootste vriendelijkheid in, en zoo genoten wij Zondag 6 September het voorrecht, Monseigneur ten tweeden male in ons midden te zien, ditmaal om de Hoogmis te celebreeren; het was een schoone plechtigheid. Voor zijn terugkeer naar Italië schonk Z.H.Eerw. nog een kostbaar aandenken aan zijn bezoek, n.l. een reliquie van den H. Antonius en een van de windselen, waarin de H. Moeder Gods het Kindje Jesus heeft gedragen op de vlucht naar Egypte. Omstreeks half September vertrok Monseigneur weer naar Italië, en niet lang na zijne aankomst aldaar ontvingen wij van Z.H.Eerw. het bericht, dat Z.H.Eerw. voor ons den Pauselijken Zegen gevraagd en verkregen had; wij blijven Z.H.Eerw. daar zeer dankbaar voor.

Den 11en September kwam Z.D.H.W. onze reeds meermalen genoemde Aartsbisschop ons nog eens bezoeken; Monseigneur was gedrukt door den ernst der tijden, doch wist ons toch door een gezellig onderhoud wat op te vroolijken.

Van 16 tot 24 September hielden wij onze groote retraite, twee dagen korter dan anders, vanwege den oorlog. Dit jaar had onze Eerw. Moeder na overleg met Monseigneur onzen Aartsbisschop de retraite toevertrouwd aan de Eerw. Paters Redemptoristen; de zeer Eerw. Pater Smits uit Rotterdam was voor ons aangewezen, en alle zusters waren het er over eens, dat 't een buitengewoon mooie retraite is geweest, waarin vooral de vele conferenties en meditaties over het H. Sacrament des Altaars ons opwekten, met steeds vernieuwden ijver en vuriger liefde ons te kwijten van onze „altijddurende Aanbidding."

Maandag den 5en October hadden wij de plechtige inkleeding van onze beminde zuster Anna, die van toen af zuster Walburga heette. De ouders en verdere familie, die voor de gelegenheid waren overgekomen, waren het er over eens, dat het een zeer schoone plechtigheid was; zij volgden de verschillende ceremoniën met belangstelling. Eén schaduwzijde was aan de feestelijkheid: onze beminde Moeder Bonifacia moest dien dag eene operatie ondergaan. Dit was geheel onverwacht gekomen; wel was zij Vrijdags reeds op verzoek van den dokter naar Utrecht gegaan, maar men had toen niet anders gedacht of zij zou na een onderzoek terugkeeren; ook de dokter had niet anders gedacht. Maar de Utrechtsche dokter had beter geoordeeld, haar eenige dagen in observatie te houden, en zoo was zij in eens in het St. Antoniusgesticht gebleven, evenwel nog zonder dat men aan eene operatie dacht, tenminste niet aan een zoo spoedige. Doch Zondagmiddag kwam plotseling het bericht, dat de operatie Maandagmorgen vroeg zou plaats hebben; toen kon de inkleeding evenwel niet meer worden uitgesteld. Gelukkig kwam Maandag in den loop van den dag het bericht, dat de operatie zeer goed gelukt was; ook de eerstvolgende dagen bleven de berichten gunstig, doch weldra meldde men ons, dat het minder goed ging en de patiente zoo uiterst zwak werd. Maar ook deze berichten veranderden weldra in andere van meer bevredigenden aard. Totdat Zaterdag 17 October 's morgens op eens het bericht van haar plotseling overlijden ons allen in droefheid dompelde. 's Avonds van te voren was zij nog zeer goed geweest en had nog eenig voedsel gebruikt, doch 's morgens ongeveer 7 uur was zij plotseling overleden. Wel treffend, dat het op een Zaterdag was en juist op den feestdag der Zalige Margareta Alacoque, die zij zoo bijzonder vereerde. Omdat alle maatregelen niet op eens konden genomen worden en ook de Zondag tusschenbeide kwam, konden wij de lieve overledene niet eerder dan Maandag 19 October uit Utrecht in ons klooster laten overbrengen. 's Middags kwam de lijkwagen; de kist was nog open, zoo konden wij de dierbare overledene nog zien, zij was in 't geheel niet veranderd. Alle zusters bevonden zich natuurlijk aan de clausuurdeur om de lijkkist in plechtige processie naar de kapel te dragen, waar terstond de Vespers voor de Overledenen werden gezongen. 's Avonds volgde het groote Officium Defunctorum, en den geheelen nacht bleef de dierbare overledene in tegenwoordigheid van het H. Sacrament. Zij was de eerste van onze overledene zusters, die dit voorrecht genoot; ofschoon het geheel overeenkomt met de gebruiken der H. Kerk, had men er ons nog nooit opmerkzaam op gemaakt en hadden wij het ook nog nooit gedaan. Dinsdagmorgen om half negen had de plechtige uitvaart plaats; onze reeds genoemde zeer Eerw. Heer Biechtvader ver-

richtte de plechtigheid, die door talrijke familieleden werd bijgewoond, waaronder velen communiceerden. Onwillekeurig gingen onze gedachten terug naar het Zilveren feest van onze beminde Moeder Bonifacia, slechts 4½ maand geleden, toen dezelfde personen in onze kapel vergaderd waren; – ach, wie had dit toen kunnen denken? – Na het Requiem, terwijl de Zusters het groote kleed uittrokken, werd op verzoek van de familie de lijkkist nog eens geopend; nog was er geen spoor van verandering merkbaar; kalm en vredig lag de dierbare overledene daar. – De begrafenis volgde op de gewone wijze. In den loop van den dag ontvingen wij onder meer een condoleantie van de Zeer Eerw. Overste van het Antonius gesticht, waarin Z.Eerw. ons ook meldde, dat de plotselinge dood van onze goede Moeder Bonifacia het gevolg is geweest van het springen van een ader; in hoogstens drie minuten moet het afgeloopen zijn geweest; het ware onmogelijk geweest een Priester te waarschuwen. Hopenlijk is zij nu daar, waar geen Priester meer noodig is. –

Onze goede Zuster Elisabeth was in die dagen reeds ernstig ziek; van het voorjaar af vertoonden zich bij haar op verschillende plaatsen gezwellen, die door den dokter moesten worden opengesneden en dan zeer moeilijk heelden; de laatste weken was haar linkervoet ook zóó gezwollen, dat zij niet dan uiterst moeilijk gaan kon. Toch dacht niemand nog, dat het einde zóó nabij was. Maar Vrijdag 16 October begon zij te klagen over zeer hevige hoofdpijn; zij moest toen het bed houden, voedsel kon zij haast niet meer verdragen; den dag, dat onze lieve Moeder Bonifacia werd begraven, was zij weer iets beter, maar het ging toch langzaam achteruit. Donderdagnamiddag om half een ontving zij het H. Oliesel; van dit oogenblik af was zij bijna voortdurend buiten kennis, hoewel zij toch ook enkele heldere oogenblikken had en gelukkig de H. Communie nog geregeld kon ontvangen. Zij klaagde over niets, wij allen baden bij en voor haar, totdat ook zij Zaterdagavond 24 October omstreeks 10 uur den geest gaf. Wij waren allen erg onder den indruk van deze beide sterfgevallen zoo kort na elkaar, maar O.L. Heer weet, hoe het 't beste is. Dinsdag 27 October had de begrafenis plaats, welke plechtigheid onze reeds meermalen genoemde Zeer Eerw. Heer Biechtvader verrichtte. Maar toen ontvingen wij tevens de geheel onverwachte tijding, dat Z.Eerw. was benoemd tot Pastoor van Denekamp. Het was voor ons een waar verlies; hoe menigmaal had Z.Eerw. ons in de vacanties zijn hulp verleend bij onze godsdienstoefeningen! Acht jaar achter elkaar had Z.Eerw. op Kerst, mis de Nachtmis bij ons gecelebreerd, en negen jaar de plechtigheden der Goede Week en het Paaschfeest! Evenwel, ook hierin weten wij, dat O.L. Heer alles ten beste leidt, en zoo namen wij den 4en November afscheid van „onzen Professor Knuif," die nu als „Pastoor Knuif" een ruim aandeel in onze gebeden zal blijven hebben. Spoedig daarop ontvingen wij het bericht, dat de Hoogeerw. Hooggel. Heer Dr. Dr. Schaepman, President van het Seminarie, voor ons tot biechtvader was aangesteld. –

Den 23en November kwam onze reeds meermalen genoemde Aartsbisschop ons nogmaals met een bezoek vereeren. Bij deze gelegenheid zeide Z.D.H.W. ons, dat de Zeer Eerw. Hooggel. Heer Prof. Dr. J. de Jong (heerbroer van onze lieve Zuster Catharina), die in de plaats van den Zeer Eerw. Heer Pastoor Knuif tot Professor was benoemd, tevens was aangesteld om in de vacanties voor ons klooster te zorgen wat de godsdienstoefeningen betreft. Ook gaf Monseigneur bij dit bezoek den Zusters een vermaning, er toch vooral voor te zorgen, dat er bij het ontvangen van het H. Sacrament der biecht toch geen misbruiken zouden insluipen. –

Zoo spoedde het jaar ten einde; reeds begonnen wij onze toebereidselen voor het Hoogfeest van Kerstmis, toen de goede God ons nog een recht zwaar offer vroeg. Zaterdag 19 December ging onze beminde Moeder Beatrix 's morgens buiten de tuniek uitborstelen; er stond een scherpe wind, zoodat, toen zij 's middags over erge pijn in 't lijf klaagde, wij niet anders meenden of zij had zware kou gevat. Zij begaf zich dus te bed, maar had dien dag en den volgenden Zondag voortdurend erge pijn, terwijl zij niet het minste voedsel kon inhouden. Zoo bleef de toestand ook Maandag, doch Maandagavond begonnen wij een ernstige ziekte te vreezen; de pijnen en benauwdheden verminderden niet, daarbij vertoonden zich in datgene, wat de zieke opgaf, ook onrustba-

rende teekenen; het werd zelfs zóó, dat onze lieve Moeder Subpriorin, die voor het Nachtkoor de zieke nog even ging bezoeken, er van schrikte en met overleg van onze lieve Eerw. Moeder werd na het Nachtkoor een boodschap gestuurd naar den doktor. Deze kwam onmiddellijk, doch kon nog niet constateeren, wat het eigenlijk was. Maar toen hij in den loop van den morgen nog even terugkwam, luidde zijn uitspraak: een beklemming in de ingewanden, toestand hoogst gevaarlijk, geen redding mogelijk tenzij misschien door een operatie, maar hij voegde er bij, dat hij uit hoofde van de uiterste zwakte der patiente een operatie niet kon aanraden. In elk geval moest de zieke direct de laatste HH. Sacramenten ontvangen. Men kan zich voorstellen, welk een schrik dit bericht onder de Zusters veroorzaakte; er werd onmiddellijk een boodschap gestuurd naar het Seminarie, en tusschen 1 en 2 uur kwam onze Hoogeerwaarde Heer Biechtvader de zieke bedienen. Na het ontvangen der HH. Sacramenten werd zij eerst wat rustiger, doch tegen den avond kwamen de benauwdheden en pijnen weer opzetten, gepaard met een groot verlangen, om toch nog niet behoeven te sterven, hetgeen ons allen innig aandeed. Woensdagmorgen was de toestand iets beter, maar daarna ging het toch langzaam achteruit, totdat onze lieve Moeder Beatrix Donderdag 24 December 's morgens om 7 minuten over vijf heel kalm en zachtjes den laatsten adem uitblies, slechts één uur vóór den tijd, waarop in het Koor op plechtige wijze het Hoogfeest van Kerstmis in het Martyrologium werd aangekondigd, iets, wat zij altijd met zooveel vreugde had gedaan en waarop zij zich ook nu voor haar Ziekte zoo kinderlijk had verheugd. Kort voor haar dood had zij nog gezegd, dat zij niet meer bang was om te sterven. Treffend waren voor ons de woorden van de oratie van den dag: „ Verleen ons, o God, dat wij Uwen Eengeborene, dien wij als Verlosser vreugdevol begroeten, ook als Rechter met vertrouwen zien komen."

De Kerstdagen waren wel wat somber; nog nooit hadden we met Kerstmis een lijk in huis gehad. - De Nachtmis werd om 12 uur opgedragen door den Heer Eerw. Hooggel. Heer Dr. de Jong, die ons in een zeer schoone predikatie toesprak. Monseigneur onze Aartsbisschop had ons laten zeggen, dat wij in deze dagen, nu we drie sterfgevallen hadden in zoo heel korten tijd, onze recreatie niet geheel mochten weglaten (zooals anders het geval is, als er een lijk in huis is); zoo hielden we dus elken avond een gezellig uur recreatie, waarin bijna over niets dan de dierbare overledene werd gesproken. Monseigneur vond ook beter, dat we onze retraite der gelegenheid van de geloftevernieuwing dit jaar niet hielden; we hadden den laatsten tijd genoeg aanmaningen gehad, om ons tot een ernstig streven naar volmaaktheid op te wekken. - Op den feestdag der H.H. Onnozele Kinderen werd onze lieve Moeder Beatrix begraven, welke plechtigheid onze zoo even genoemde Hoogeerw. Heer Biechtvader verrichtte. De zusters van het novieciaat droegen zelf hun lieve Moeder grafwaarts. De familie van onze dierbare overledene kon door den oorlog onmogelijk overkomen, zij wachtte daartoe een beteren tijd af. — Zoo besloten wij het jaar 1914, dat zich in zeer veel opzichten als een recht ernstig jaar voor ons heeft voorgedaan. —

1915

Al had het jaar 1914 menig offertje van ons gevraagd, wij begonnen het nieuwe jaar toch weer vol moed, vertrouwend op den bijstand van Jesus' allerheiligst Hart: de 1e Januari viel immers op den eersten Vrijdag. Wij hadden 's nachts uitstelling van het allerheiligst Sacrament gehad en vernieuwden onder de Hoogmis als naar gewoonte op plechtige wijze onze geloften. Onze Biechtvader, de Hoogeerw. Hooggel. Heer Mgr. Dr. Schaepman verrichtte de plechtigheid, en wekte ons in een hartelijke toespraak op, ons met vernieuwden ijver toe te leggen op het naleven onzer heilige verplichtingen. — Nog waren wij niet ver in de maand Januari, toen de goede God ons met een kostbaar geschenk verrijkte. Reeds eenigen tijd was het plan gerezen, ons de nieuwe Graduelen aan te schaffen, welker gebruik met Paschen van het jaar 1915 zou verplichtend worden, maar de groote uitgaven daarmede gepaard, hadden ons nog belet, dit plan ten uitvoer te brengen. Nu ontvingen wij evenwel plotseling van de goede Ouders van onze beminde Zuster Gertrudis, den Heer en Mejuffrouw Kronmijk, de som van f 250.- tot het aanschaffen van deze nieuwe boeken! Wij blijven onzengeachten weldoeners daarom zeerste dankbaar voor en zullen hen in onze vurigste gebeden

aan O. L. Heer blijven aanbevelen.- Weldra werd nu ook gezorgd voor den aankoop der Gradualiën; onze Zusters in Bonn waren zoo vriendelijk, zich met de bestelling daarvan te belasten, opdat wij zeker zouden weten, dat we nu ook de juiste boeken kregen; in Bonn toch waren ze reeds lang in gebruik.

Maandag 22 Februari bracht Z.D.H.H. Monseigneur onze Aartsbisschop ons klooster nagmaals een bezoek; bij deze gelegenheid deelde onze lieve Eerw. Moeder Z.D.H.H. het ontvangen van bovengewend geschenk mede, vroeg verlof om het te mogen aanvaarden en vraagde meteen, of Monseigneur zoo goed wilde zijn, iemand aan te wijzen om ons in den nieuwen ritus te onderrichten. Monseigneur wees den Heer Franke uit Utrecht aan, en Dinsdag den 2en Maart ontvingen wij onze eerste les.

Ondertusschen geraakten wij weer spoedig in eenige ongerustheid; de natte, ongezonde winter was oorzaak, dat zeer velen onzer Zusters zwaar verkouden werden, zelfs influenza kregen, maar vooral onze goede Zuster Josefa had het teelijk te pakken, zoo zelfs, dat de dokter Zondag 28 Februari raadzaamd oordeelde, haar van de laatste H.H. Sacramenten te laten voorzien. Wel was er nog geen oogenblikkelijk gevaar, maar haar hooge leeftijd — zij was 78 jaar- maande toch tot voorzichtigheid. Onze reeds genoemde Hoogeerwaarde Heer Bisschtrader kwam dus Zondag middag en diende haar de laatste H.H. Sacramenten toe. Gelukkig week evenwel reeds na eenige dagen het sterfensgevaar; na een dag of veertien begon de goede zieke heel langzaam aan te herstellen, en met Paschen kon zij weer in de kapel komen. — Op Witten Donderdag hadden wij weer de eer en het genoegen den Hoogeerw. Heer Vicaris, onzen geëerbiedigden en beminden „Hoogeerwaarden Vader" de plechtigheden te zien verrichten; dit jaar waren wij daarover dubbel verheugd, daar Z.H.Eerw.'s gezondheid kort te voren ernstige reden tot ongerustheid had geboden; evenwel was het gevaar nu geweken en kon Z.H.Eerw. ons weer bezoeken. De verdere dagen der Goede Week kwam de reeds genoemde Leer Eerw. Hoogpel. Heer Dr. de Jong de plechtigheden verrichten, ook met Paschen, op welk feest Z.Eerw. een schoone predikatie hield.

Met heel buitengewonen luister vierden wij het Feest van het allerheiligste Sacrament. Monseigneur onze reeds genoemde Aartsbisschop had ons toegestaan, de Sacramentsprocessie door onzen tuin te houden! Dagen en dagen van te voren werkten wij in den tuin, opdat deze er zoo netjes mogelijk mocht uitzien; ook binnenshuis werden maatregelen ter versiering genomen door het vervaardigen van papieren bloemen en slingers en van een rood fluweelen kleed, waarop het sierlijk kam Gods zou worden meegedragen, dat wij reeds in den vorigen herfst voor deze processie ten geschenke kregen van de familie van onze lieve Zuster Scholastica. Gelukkig stelde het mooie weer ons in staat, reeds eenige dagen vóór het groote feest in den tuin het groote altaar op te slaan, als ook eenige kleinere altaartjes voor verschillende beelden: het allerheiligst Hart van Jesus, de H. Maagd, het Kindeke Jesus, de H. Gertrudis en op het kerkhof de Moeder van Smarten. Achter in het bosch, onder den dikken beuk, werd het groote altaar opgeslagen, smaakvol versierd met palmen, rhododendrons, spirea's en andere planten en bloemen. Voor de buitendeur, waardoor de processie naar buiten kwam, stond een sierlijke eereport van groen en gouden regen. Ook op den heerlijken feestdag zelf was het prachtig, warm en zonnig weer. Om negen uur begon de Hoogmis, door den Leer Eerw. Hoogpel. Heer Prof. Dr. de Jong opgedragen; de processie stelt onmiddellijk aan; alle Zusters namen er deel aan. Na langzaam den tuin te zijn doorgetrokken, zooveel mogelijk vermijdend tweemaal denzelfden weg te gaan, ging de processie ook nog door een gedeelte van den smaakvol versierden kruidgang en een keer het binnenkuntje rond, en keerde daarna naar de kapel terug onder het zingen van den Lofzang Te Deum. Na een feestelijk Tantum ergo werd de Zegen met het Allerheiligste gegeven, waarna het schoonste gedeelte van het feest eigenlijk voorbij was. In het nu volgend uitstellings-oktaaf vonden wij nog overvloedig gelegenheid, O.L. Heer hartelijk te bedanken voor deze groote genade.—

Donderdag 17 Juni werden wij verrast door het geheel onverwachte bezoek van Z.D.H.H. Monseigneur onzen Aartsbisschop, nog wel vergezeld van den Hoogeerw. Heer Vicaris, onzen beminden en geëerbiedigden „Hoogeerwaarden Vader." Wij hadden de ontvangstkamer niet kunnen versieren, daarom verzocht onze lieve Eerw.

Moeder, na eerst eenigen tijd alleen met Monseigneur te hebben gesproken, LDHH. en mee naar de communiteitskamer te gaan, waar de Zusters zaten te wachten op het teeken der bel, dat ons naar boven zou roepen. Men kan zich de blijde verrassing der Zusters voorstellen, toen de deur openging en Monseigneur daar voor haar stond. Na eenigen tijd van vroolijk gesprek namen de hooge bezoekers afscheid, terwijl onze lieve Eerw. Moeder met Monseigneur sprak, hadden wij den Hoogeerw. Vicariet den tuin laten zien en geweten, waar onze Sacramentsprocessie langs getrokken was; onze „Hoogelerwaarde Vader" had ook even een bezoek aan het kerkhof gebracht.-

Al spoedig stonden wij weer voor een feest, het zilveren Professiefeest n.l. van onze beminde Zuster Lucia, op Vrijdag 9 Juli. Donderdags na het Hof werd de feestelinge plechtig ingehaald en in de versierde communiteitskamer begroet met gedichten, toesprakjes en een tafel met geschenken. De avond werd vroolijk doorgebracht, maar daar de familie Vrijdags onmogelijk kon komen en de Vrijdag toch ook eigenlijk geen feestdag is, werd het verdere feest verschoven naar den volgenden Zondag, het Beschermfeest van onzen H. Vader Benedictus. De Hoogmis werd opgedragen door den Hoogeerw. Heer President Mgr. Dr. Schaepman, die een schoone toespraak hield. De vernieuwing der geloften had plaats als gewoonlijk; de familieleden van onze zilveren Bruid konden hun bewondering dezer schoone plechtigheid niet genoeg te kennen geven. Van hen ontvingen wij ter eere van dit feest de som van ƒ50.- als bijdrage voor de nieuwe kruisweg-staties; wij blijven hun recht dankbaar voor dit prachtig geschenk. Een vroolijke avond-recreatie besloot het feest.

Den 13en Juli werd ons getal vermeerderd door de intrede van Mejuffrouw Johanna Brauer uit Utrecht, als kandidaatpostulante, die tot de inkleeding den naam kreeg van Zuster Christina.

Den 27en Juli bracht LDHH. Monseigneur onze reeds meermalen genoemde aartsbisschop ons een kort bezoek; daar LDHH. gehaast was wegens een vergadering, kwamen wij niet allen op de ontvangstkamer, maar waren slechts even in de gang bij LDHH. komst en vertrek, om den zegen te ontvangen.

Het Patroonfeest van onze lieve Eerw. Moeder, Suit-Alfonsus dag, vierden wij dit jaar, God zij dank, heel wat blijder dan het vorige, toen de oorlogsgeruchten onze feeststemming verdreven. Onze lieve Eerw. Moeder gevoelde zich tamelijk goed en kon een groot gedeelte van den dag in ons midden doorbrengen.

In den nacht van 5 op 6 Augustus (den eersten Vrijdag) hadden wij voor de derde maal in dit jaar uitstelling van het Allerheiligste Sacrament; gehoor gevende aan de oproeping van onzen H. Vader, Paus Benedictus XV, baden wij met verdubbelde vurigheid om den innig gewenschten vrede.

De 11e Augustus bracht ons drie „eerste" H. Missen van Priesters, die den vorigen dag waren gewijd; de laatste dezer drie Missen was een Hoogmis met assistentie, opgedragen door den Eerw. Heer Vegesack uit Groningen. - Donderdag 19 Augustus was het 40 jaar geleden, dat de eerste Hoogmis in onze „Arca Pacis" werd opgedragen en de eerste uitstellingsdag gehouden; de tijden waren er niet naar, om groot feest te vieren; toch herdachten wij dit feit dwardat onze lieve Eerw. Moeder een H. Mis van dankzegging liet opdragen, en door het zingen van den lofzang Te Deum. — Onze groote retraite viel van 30 Augustus tot 8 September en werd geleid door den Zeer Eerw. Pater J. Lubcke C.SS.R., uit Rotterdam; alle Zusters waren het er over eens, dat de meditaties en conferenties buitengewoon boeiend en onderrichtend waren. Het slot van de retraite viel mooi samen met onze „lichtjes-processie" op Maria-Geboorte, die wij, begunstigd door prachtig stil, warm weer, in ons rijk versierd en verlicht binnentuintje, het zoogenaamde „hofke" hielden, en waarbij wij allen onze goede voornemen heel bijzonder onder de hoede stelden van onze lieve hemelsche Moeder en Abdis.

De 9de October bracht ons een heel bijzondere plechtigheid, n.l. de inkleeding van drie onzer Zusters; de leekepostulanten Zr. Cornelia en Zr. Gesina, die de namen ontvingen van Zuster Egberta en Zuster Wilfrida, en de kinderpostulante Zr. Stella, die voortaan